

Wnioski z posiedzenia Komisji Zagospodarowania Lasu Zarządu Głównego PTL na temat "Zalesianie gruntów porolnych" (16–17 maja 1995 r., RDLP Białystok)

W dniach 16-17 maja 1995 r. odbyło się na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku posiedzenie Komisji Zagospodarowania Lasu przy Zarządzie Głównym PTL na temat: "Zalesianie gruntów porolnych". Zebranie składało się z części referatowej oraz terenowej, na której przedstawiciele miejscowej administracji leśnej prezentowali niektóre zagadnienia dotyczące zalesiania gruntów porolnych na tamtejszym terenie.

Po wysłuchaniu wygłoszonych referatów, obejrzeniu demonstrowanych obiektów na terenie Nadleśnictw Krynki i Bielsk Podlaski oraz w wyniku przeprowadzonej dyskusji, sformułowano następujące wnioski:

- Realizacja zadań związanych z programem zwiększania lesistości kraju wymaga dostosowania wszystkich funkcjonujących w tym zakresie przepisów prawnych, przede wszystkim usunięcia sprzeczności między Ustawą o Lasach a Ustawą o Agencji Rolnej Skarbu Państwa. Obecnie za najważniejszą uważa się potrzebę wprowadzenia do Ustawy o Agencji Rolnej Skarbu Państwa wymogu zobowiązującego ją do umieszczania w planie przestrzennego zagospodarowania gminy wszystkich gruntów niskich klas jakości, nie gwarantujących opłacalnej gospodarki rolnej, z przeznaczeniem ich do zalesienia.
- Przy przejmowaniu przez terenowe jednostki LP marginalnych gruntów rolnych do zalesień muszą być uwzględnione zarówno przesłanki organizacyjne jak i

przyrodnicze. Do przesłanek organizacyjnych zalicza się np. oddalenie przejmowanego obiektu od najbliższego kompleksu leśnego czy też brak drogi dojazdowej. Przesłanki przyrodnicze natomiast muszą uwzględniać perspektywę stworzenia na danym obszarze ekosystemu leśnego, co w pierwszym etapie działań jest uwarunkowane wielkością przejmowanego obiektu. Z dużym uproszczeniem można przyjąć, że nie powinien on być mniejszy niż 5 ha. Określone minimum powierzchniowe nie dotyczy oczywiście obiektów położonych wewnątrz lub przylegających do istniejących kompleksów leśnych jak również obszarów, które mogą być zaliczone do kategorii tzw. użytków ekologicznych.

- Skuteczne wprowadzenie lasu na grunt porolny wymaga między innymi zastosowania prawidłowej technologii zalesieniowej oraz wykonania zalecanych zabiegów profilaktyczno-ochronnych, z których najważniejsze to:
 - rozpoznanie warunków glebowych,
 - właściwa dla danych warunków uprawa gleby,
 - odpędraczenie zalesianych gruntów,
 - stosowanie mikoryzowania sadzonek,
 - staranne sadzenie (dbałość o nieprzesuszenie sadzonek oraz o możliwie naturalne rozmieszczenie systemu korzeniowego)
- Skład gatunkowy upraw leśnych na gruntach porolnych powinien być możliwie urozmaicony. Szczególną uwagę należy zwrócić na propagowanie gatunków liściastych (drzew i krzewów). Przy planowaniu składu gatunkowego trzeba uwzględnić mozaikowatość gleb, przede wszystkim wykorzystywać w pełni fragmenty żyzniejsze na glebach najłabszych.
- Na najuboższych glebach porolnych, odpowiadających siedliskom borowym, powinno się zdecydowanie zwiększać udział sosny zwyczajnej. Gatunek ten bowiem wpływa efektywnie na przywracanie gruntom porolnym cech siedliska leśnego, a sadzony w odpowiedniej dla siebie więźbie i właściwie pielęgnowany, może przynosić nawet w tych warunkach liczące się efekty produkcyjne.
- Na podstawie aktualnych wyników badań postuluje się konieczność rozważnego stosowania do zalesień gruntów porolnych brzozy brodawkowatej. Gatunek ten bowiem w nieporównywalnie mniejszym stopniu niż sosna zwyczajna oddziałuje na przebieg leśnej transformacji tych gruntów, a na glebach zakażonych przez korzeniowca wieloletniego sprzyja korzeniowemu przemieszczaniu się tego patogena.
- W doborze gatunków do zalesień gruntów porolnych wskazane jest preferowanie gatunków rodzimych, które lepiej mogą zapewnić realizowanie się w tych warunkach, wysuwanej obecnie na plan pierwszy, tzw. środowiskotwórczej funkcji zakładanych lasów.
- W celu efektywnego obniżenia wirulencji huby korzeniowca wieloletniego w nasadzeniach już rosnących na gruntach porolnych, szczególnie w nasadzeniach sosnowych, konieczne jest prowadzenie wszelkich cięć pielęgnacyjnych tylko w

okresach minimalnej sporulacji patogena, jak również zabezpieczenie wszystkich powstających w drzewostanie pniaków biopreparatami z grzybami konkurencyjnymi.

- Obowiązujące wytyczne szczegółowe, określające tryb postępowania przy zalesianiu gruntów porolnych oraz pielęgnowaniu i ochronie powstałych nasadzeń, stały się w znacznej części nieaktualne. Trzeba więc podkreślić trafność decyzji Dyrekcji Generalnej LP o ich znowelizowaniu.

*Opracował zespół w składzie:
mgr inż. Tomasz Grądzki, DGLP,
mgr inż. Stanisław Kułak, RDLP w Białymstoku,
dr inż. Zbigniew Sierota, IBL,
dr inż. Ryszard Sobczak, IBL (przewodniczący),
mgr inż. Stanisław Tomczyk, RDLP w Pile*